

Foreign Language Learning as a Means of Developing Intercultural Awareness

Svitlana Sharkova¹, Nataliya Sharkova²

Department of Translation and Foreign Languages,
National Metallurgical Academy Of Ukraine, UKRAINE,
Dnipropetrovsk, prospect Haharina 4,

¹E-mail: sv132001@yahoo.com;

²E-mail: nataliya_ua2004@yahoo.com

Learning to interact with others in another language is not limited to linguistic accuracy. A person needs to achieve functional abilities in the second language as well. It is necessary to learn how to understand and create language that is appropriate to the situations in which one is functioning; how to employ the proper patterns in accordance with the sociocultural parameters of the specific situation. Otherwise, failure to do so may cause users to miss key points that are being communicated.

Here we discuss current approaches used for the teaching of sociolinguistic and pragmatic skills and offer some practical suggestions on how teachers can create activities to develop those skills in second language learners. These activities can be largely divided into three broad categories: (1) cognitive awareness, (2) receptive skill development, and (3) productive use. Literature analysis has helped us to define teaching strategies that can be used as a model for teaching second language learners pragmatic competence by classroom instructors. The model is divided into five components: (1) teacher analysis of speech acts, (2) cognitive awareness skills, (3) receptive/ integrative skills, (4) controlled productive skills, and (5) free, integrated practice.

The main point is to show that for foreign language learners, pragmatic ability should not be the highest priority. Equally important is the general development of sociocultural awareness that classroom instructors instill within the students so that they can figure out pragmatic meaning when they encounter it outside of the classroom.

Іноземна мова як шлях до міжкультурного взаєморозуміння

Світлана Шаркова¹, Наталія Шаркова²

Кафедра перекладу та іноземних мов, Національна металургійна академія України, УКРАЇНА,
м.Дніпропетровськ, просп. Гагарина, 4,

¹E-mail: sv132001@yahoo.com

²E-mail: nataliya_ua2004@yahoo.com

Доповідь присвячена аналізу шляхів організації викладання іноземних мов, які стимулюють розвиток навичок побудови успішного діалогу з представниками різних культур. На основі аналізу мовних актів за різними категоріями, а також через поетатний аналіз компонентів навчального процесу пропонуємо ряд заходів, що сприятиме розвитку навичок спілкування у студентів.

Ключові слова – іноземна мова, міжкультурне взаєморозуміння, прагматика іноземної мови, мовний акт, спілкування.

I. Вступ

Сучасний етап розвитку нашого суспільства, що характеризується геополітичними, комунікаційними та технологічними змінами передбачає діалог з представниками різних культур. В рамках програми ради Європи на 2010 – 2014 роки особлива увага приділяється розвитку освіти в рамках міжкультурного взаєморозуміння і необхідності міжкультурного діалогу серед професіоналів у всіх сферах освіти [1]. Це означає, що сьогодні вже недостатньо просто володіти навичками спілкування іноземною мовою, а необхідно вміти будувати діалог з представниками різних культур. Найбільш сприятливим середовищем для розвитку таких навичок є заняття з іноземної мови.

На жаль, в нашому суспільстві ще й досі існує міф про те, що вивчення мови автоматично приводить до розуміння культури тієї країни мова якої вивчається. А найбільш поширеними темами, що допомагають порівняти культуру рідної та іншої країн є їжа, торгівля, фольклор, статистичні факти.

Звичайно мова відображає знання й особливості сприймання світу, вона є джерелом прояву культури в повсякденному житті, але в ході вивчення іноземної мови ми йдемо шляхом акультурації, а не когнітивного реконструювання. Навіть, в умовах первинного мовного середовища, людина вживає іноземні слова відповідно з концепцією цього слова, що було сформоване нею на рідній мові [2].

II. Основна частина

В своїх дослідженнях Е. Джуд [2] зазначив, що для покращення розуміння розбіжностей між культурами двох країн є аналіз мовних актів за наступними категоріями.

До першої категорії він включив вправи на покращення глибинного розуміння розбіжностей в

двох мовах, що сприяє розумінню прагматики іноземної мови. На даному етапі основна увага приділяється як лінгвістичним (граматика), так і соціолінгвістичним факторам (ситуації, учасники спілкування, їх статус та ін.). Важливість даних вправ пояснюємо тим, що дуже часто студенти можуть відтворити граматичні правила, але це не гарантує їх здатність застосовувати ці правила у вірному контексті. Теж саме відбувається із особливостями вживання лексики. Прикладами таких вправ на заняттях з іноземної (англійської) мови може бути пояснення розбіжностей між вживанням „I am sorry” та „Excuse me”.

Друга категорія вправ спрямована на розуміння студентами мови в реальному спілкуванні. Це допомагає продемонструвати студентам функції мови та мовлення в реальному просторі та часі. Головним завданням викладача на даному етапі є уважний відбір матеріалу, оскільки не всі підручники й тексти віддзеркалюють природність та поширеність в повсякденному спілкуванні тих структур, що вивчаються. Дуже часто деякі з них є вирваними з контексту, що дає не повну картину особливостей вживання мови в тій або іншій ситуації. Прикладами може бути мова вибачень. В даній ситуації важливо врахувати хто вибачається перед ким (вік, статус, рід); глибину провини. На даному етапі найкращим є використання аудіо - та відеоматеріалу.

В той час як дві перші категорії спрямовані на аналіз використання мови, третя категорія передбачає вправи, що спонукають студентів до вживання нової мови. Ці вправи ділять на дві групи: вправи закритого типу (діалоги, в яких вилучені певні мовні структури для студентів, щоб вони їх відтворили), рольові ігри, в яких потрібно виконувати різні ролі, наприклад, уточнення інформації, вирішення конфліктних ситуацій, вибачення.

При цьому весь навчальний процес передбачає наявність таких компонентів: (1) аналіз мовних актів викладачем, що передбачає не тільки визначення лінгвістичної форми, та контексту вживання тієї чи іншої структури, але й порівняння її з рідною мовою студентів, передбачення їх потреб, а саме з представниками яких культур вони планують спілкуватись мовою, що вивчають; (2) розуміння прагматики іноземної мови студентами, що здійснюється

дидуктивним, або індуктивним шляхом, і має бути результатом пошукової діяльності тих, хто вивчає мову; (3) відпрацювання рецептивних/ інтегративних навичок, яке спочатку передбачає успішне визначення засвоєних структур у мовленні, а потім дослідження різноманіття й порівняння їх лінгвістичних й стилістичних форм залежно від контексту; (4) активнее вживання вивчених конструктивів у різних мовних ситуаціях, що допомагає студентам створити власні мовні акти й контролюється викладачем; (5) вільна, інтегрована практика, яка дуже часто відсутня в більшості підручників, оскільки передбачає вміння студентів створювати власні мовні акти не за загальними сценаріями, а в реальних контекстах, наприклад, дискусіях з колегами/ друзями/ батьками, ділових переговорах, співпраця в навчальному колективі та ін. Основною метою цієї стадії є стимулювання виникнення майже реальних ситуацій спілкування.

Висновок

Таким чином, бачимо, що вивчення іноземної мови для спілкування не можна обмежувати лише засвоєнням граматики, а також вивченням певної кількості лексичних одиниць. Не менш важливою умовою оволодіння іноземною мовою є вміння співвіднести лінгвістичні й соціолінгвістичні фактори вживання тієї чи іншої мовної структури, бачити різноманіття форм цих структур залежно від контексту, порівнювати особливості вживання тієї чи іншої структури, що існує в рідній мові та у мові, що вивчається. При цьому вивчення іноземної мови повинно бути результатом активного розумового пошуку студентів, що не обмежується лише роботою під час занять.

Література

- [1] Програма Ради Європи на 2010 – 2014 роки „Освіта для міжкультурного взаєморозуміння прав людини і демократичної культури” // Іноземні мови в навчальних закладах. – № 4. – С. 18 – 42.
- [2] Culture in Second Language Teaching and Learning / Eli Hinkel (ed.). – Cambridge University Press, 1999. – 245 p.